

Den kristne, danske familiejul

Historien om de gamle skikke og de nye traditioner.

De gamle nordboer drak jul til Frej og Odins ære – og måske også fordi øllet smagte dem – og det gjorde de for at markere, at nu gik det mod lysere tider.

Det - at drikke - blev nordboerne ved med – også efter overgangen til kristendommen.

Omkring år 1000 havde julen fået karakter af karnevaller, og det fik kongemagten til at reagere.

I 16-1700-tallet greb de enevældige og pietistiske konger hele seks gange ind overfor de populære julestuer, hvor danskerne spiste grønlangkål og kogt gris, som de skyllede ned med øl i stride strømme– og så legede de. Uskyldige lege som ”nu er det jul i gen”, men også stripelege og andre erotiske lege, hvad de kirkelige og verdslige myndigheder ikke om brød sig om.

Landsbyfællesskabet begyndte at forsvinde som følge af landbrugsreformerne i slutningen af 1700-tallet. Samtidig vandt en bykultur frem, hvor familien kom i centrum, og barndommen blev dyrket som noget helt unikt.

Det smittede af på julen, som blev en familiejul med god mad, dans om juletræet og gavegiveri.

Kunstnerne tog julen til sig. De digtede om ”Peters Jul”, ”Nissen og spækhøkeren”, omskabte den gamle gårdbo, ”Nissen” til julemand, og skrev salmer – ofte med barnlige undertoner – som ”Julen har bragt velsignet bud” og ”Glade jul”.

Også de fremvoksende industrivirksomheder tog julen til sig og begyndte at masseproducere julekalendere, julepapir, julekort, julenisser på ark, sprællemænd, julepynt og legetøj.

Og bryggerierne begyndte at lave sød og stærk julebryg, mens spritfabrikkerne introducerede julesnapsen. I slutningen af 1800-tallet fik husmødrene nye muligheder med kødhakkere og støbejernskomfurer.

De fleste af juleskikkene, vi forstår som indbegrebet af en dansk jul, har vi dog fået fra udlandet, f.x. Luciaoptog, gløgg, halmbukken, kalenderen, juletræet, adventskransen, krybbespillene og De Ni Læsninger.

Foredraget varer 6-7 kvarter eksklusiv eventuel pause.

Arrangøren skal stille projektor til rådighed (og have styr på teknikken). Eventuel mikrofon skal være håndfri.

Honorar 3.500 kroner plus transport.